

1614 Fogder på Værnes

Fogden Baltazar Kaarde var en liten luring som beriket seg gjennom gaver og bestiktelser. Han tilegnet seg gårdene Kyllø, Råen og Fossli. Lensherre Oluf Parsberg måtte gi ham avskjed, og han ble fut på Lille Fosen (Kristiansund) i 1631. Også her kom han så på kant med bøndene at han måtte slutte. I historien omtales han derfor som en stor flåer. Baltazar Kaarde lot bygge et stort flott «Herrehus» på Værnes, men det var så falleferdig at det ikke kunne repareres da Schultz overtok i 1671.

1620 Fogden Svend Andersen

Svend Andersen besatte Værnes Hovedgård i 1620 etter å ha innehatt embetsstillinger i Verdal. Han er mest kjent for å ha skjenke prekestolen som gave fra seg og sin kone til Værnes kirke i 1623. På prekestolen står SAS (Svend Andersen) og MHD (Marithe Hansdatter). Med Sven Andersen begynner et firkantet mønster å ta form - og som skulle vedvare i flere generasjoner fremover:

1. *Fogden tilegnet seg en rekke sagbruk i dalføre.*
2. *Nære bånd til Værnes kirke og Værnes prestegård gjennom giftemål.*
3. *Nepotisme gjennom «innavl/arv» til lokale embetsstillinger.*
4. *Værnes Hovedgård som karrierebrett for sentrale embetsstillinger i Trondheim.*

Soknepresten på denne tiden var Jens Clausen Parelius. Han var gift med en datter av Svend Andersen. Husk pkt 2 nevnt ovenfor. Åndelig makt var betydningsfull på den tiden. Med denne presten ble Pareliusnavnet knyttet til Værnes, et navn som skulle få stor betydning for dalføre i over 100 år, på godt og vondt. Presten Parelius hadde ikke mindre enn 12 sagbruk selv i Stjørdalen. - Fogden Sven Andersen ble etter sin tid på Værnes borgermester i Trondheim hvor han døde i 1627. Ref punkt 4 ovenfor.

1631 Fogden Morten Lauritsen

I 1631 overtok Morten Lauritsen som «eier» av Værnes Hovedgård. Han var gift med en annen datter av Sven Andersen (se ovenfor). Morten Lauritsen er mest kjent for å ha drevet vekk Per Olsen på Øya og derigjennom overtok gården. Han ble senere fut i Orkdal, hvor han også drev vekk leilendingene på Nervika. Til slutt kom han i «underbalanse» og ble til slutt suspendert som fut. Dette til tross ble han likevel overformynder i Trondheim. Husk han var gift med datter til borgermesteren.

1633 Carsten Jakobsen Tank

Om han forteller historien ingenting. Bodde på Værnes veldig kort tid, trolig kun måneder da han døde i 1633.

1639 Fogden Lauritz Bastiansen Stabell

Lauritz Bastiansen Stabell ble født 23.mars 1615 og døde 18.januar 1669. Han ble først gift med Karen Eillertsdatter Schøller som kom fra den meget berømte og rike Schøllerfamilien. Han bygde virkelig opp Værnes til den hovedgården den skulle bli. Blant annet lot han bygge en stor kornlåve. Likeså et fangebur med 2 tårn. Og på vegne av kirka bygde han et stort stabbur inne på gården. Men Herr Stabell skulle sette negative varige merker etter seg, spesielt ovenfor bøndene i Forradalen og Meråker. Han tok vekk de store skogstrekningene fra gårdene og besørget at bøndene ble leilendinger ned til vår tid. Gjennom sin stilling klarte Stabell å bli ombudsmann for Bakke kloster og Reinskloster. Disse hadde til sammen 33 gårder i Stjørdalen. Fra Værnes Hovedgård styrte han til slutt bykselretten til hele 138 gårder. - Det hevdes at Bastiansen Stabell hadde lånt kongen penger i 1650 (300 lodd sølv), slik at han lett tilkom jordgods gjennom pant. Like meget hevdes det at han ikke var så meget bedre enn andre futer, men tilegnet seg gård og grunn gjennom bedrag og korrupsjon. Blant annet klarte han å overta sagbrukene fra enka etter Sven Andersen uten å betale skatt.

Hans «avlat» til kirka var i form av den store flotte altertavla som han ga som gave i 1639. Senere i 1641 ga han og hans kone to lystestaker til Værnes kirke. Det var nok en stor grad av prestisje forbundet med kirkelige gaver. Altertavla er laget av dansken Søren Olsen som da bodde i Bergen. Når det er skåret ut HOP og FKK på tavla, er det som en hedersbevisning fra Stabell til sin lensherre, Herr Oluf Parsberg og hans hustru Fru Karen Kruse. Nevnte lensherre ga en storslått altertavle til domkirka i Trondheim i 1633, men den gikk dessverre med i brannen i 1708.

Etter at Stabell sluttet som fogd, forlot han Værnes Hovedgård og flyttet til Trondheim hvor han også ble borgermester i 1643. Husk pkt.4. Etter at han flyttet til Trondheim var han fortsatt verje for Værnes kirke og tilliggende annekskirker. Det tilsa at han fikk inntektene så lenge han og kona levde «uden derfor at aflegge noget regnskap», mot den enkle forpliktelsen «å holde brød og vin». Lauritz Bastiansen Stabell var i sin tid den rikeste mannen i Trondheim.

Men om han var rik og «vellykket» hadde den godeste Herr Bastiansen Stabell ikke bare gleder i livet. Da han ble enkemann giftet han seg med den 19 årige Susanne Krabbe. Hun var lett på tråden og ble dømt til å stå offentlig skrifte for «*Lejermaal i sit Ægteskab*». Dette var en skandale for den fremste mannen i byen, skilsmisse måtte ikke komme på tale, og Stabell klarte via sin makt å kjøpe Susanne fri. Etter at Lars Bastiansen Stabell døde i 1669 var Susanne ei glad enka som raskt og effektivt lot pengene sirkulere. Snart var hun i økonomiske vanskeligheter, og det veldige jordgodset forsvant over i hendene på andre.

